

Schild & Vrienden. Terug van niet weg geweest: georganiseerde fascististen

De reportage van Pano over Schild & Vrienden toonde wat in extreemrechtse kringen echt gedacht, gezegd en gedaan wordt. Fraai was het niet: dit is onversneden fascisme. Naar buiten uit probeerden de jonge Schild & Vrienden zich nochtans respectabel voor te doen. Ze genoten steun in N-VA-kringen waar hen voor de Pano-reportage helemaal niets in de weg gelegd werd. Na de reportage kwam daar maar een beetje verandering in: N-VA-kandidaten die bij Schild & Vrienden zijn verdwijnen van de lijsten, maar blijven wel partijlid. Van waar komen die Schild & Vrienden en wat kunnen we ertegen doen. Een dossier door Blokbuster-woordvoerder Geert Cool.

Van waar komen die Schild & Vrienden?

Het gaat om een relatief nieuwe organisatie die is opgezet vanuit KVHV-kringen, voornamelijk in Gent. Het aantreden van de rechtse regering-Michel met de N-VA van De Wever in 2014 leidde tot een protestbeweging van de vakbonden tegen het Thatcheriaanse beleid, maar langs de andere kant was er ook een grotere vastberadenheid bij extreemrechtse jongeren. Meteen na de verkiezingen van mei 2014 doken beelden op vanuit Gent waar KVHV'ers op een overwinningfeest van N-VA slogans als 'België barst' en 'Cyaankali voor het FDF' riepen. Toen eind 2014 massaal geprotesteerd werd tegen het rechtse beleid, voerde N-VA in Gent onder leiding van Siegfried Bracke actie tegen de staking: er werd een 'gratis bus' ingelegd tussen station en stadscentrum. De actie was geen groot succes, behalve inzake mediabelangstelling. Deze actie werd vooral gedragen vanuit Jong N-VA, waaronder enkele toekomstige Schild & Vrienden.

De stakingsbeweging eind 2014 deed de rechtse regering wankelen, maar bracht haar niet ten val. De beweging was beter doorgestaan na de algemene staking van december 2014. Dat gebeurde niet, waardoor de regering terug overeind kon kruipen. N-VA benadrukte steeds meer het migratiethema met een retoriek die zelfs Filip Dewinter begin jaren 1990 niet durfde te hanteren. Het doel was verdeeldheid zaaien om zo het ongenoegen over het asociale beleid weg te masseren. Uiteraard was dit spek naar de bek van de jongeren bij het KVHV, waar de radicalisering in de jaren 1990 al ingezet was door gekende Vlaams Blokkers en nadien Vlaams Belangers. Toen KVHV in Gent terug een werking ontplooidde in de tweede helft van de jaren 1990 hebben wij ons met de Actief Linkse Studenten steevast tegen erkenning verzet: racisme en homofobie waren toen al schering en inslag bij die groep. Ondertussen is niet alleen KVHV maar ook NSV erkend en kan dus van de faciliteiten van de UGent gebruik gemaakt

worden om racisme, seksisme en homofobie te verspreiden en te organiseren. Verschillende KVHV'ers, ook van het eerste uur, kwamen nadien minstens in de omgeving van S&V terecht, bijvoorbeeld rond de 'Vlaamse Breitbart' Scepter.net.

De meetings van Theo Francken aan de universiteiten gaven de extreemrechtse studenten een kans om georganiseerd naar buiten te treden. Studentenvertegenwoordiger Dries Van Langenhove nam daarin het voortouw. Vanuit een Facebook-groep ontstond een georganiseerde groep die de meetings van Francken 'beschermde' tegen al wie kritisch staat tegenover het asielbeleid. Er volgden nog andere acties zoals een aanval op een actie voor mensenrechten aan het Gentse Gravensteen, intimidatie tegen een actie voor vrouwenrechten, een inbraak in het ABVV-lokaal in Gent waar een vlag gestolen werd om op video te verbranden, deelname aan de NSV-betoging voor apartheid in Zuid-Afrika, ... Militanten van Schild & Vrienden waren tegelijk ook actief betrokken in zowel Vlaams Belang als N-VA. Van Langenhove hield in 2015 een vormingsreeks voor de Vlaams Belang Jongeren. Bij N-VA was de ondervoorzitter van de jongerenafdeling een aanhanger van Schild & Vrienden.

Internationaal was er bovendien de opgang van alt-right, dat zich ook gesterkt wist door de verkiezingsoverwinning van Trump in de VS. Het zelfvertrouwen van alt-right nam zo sterk toe dat het in de zomer van 2017 zelfs een grote protestbetoging hield in Charlottesville, waarbij het tot dodelijk geweld kwam. Het massale protest in de VS hierna drong alt-right terug onder de

opervlakte en in een meer defensieve positie. Maar natuurlijk voelt extreemrechts er zich wel nog steeds gesterkt door het feit dat er een medestander in het Witte Huis zit.

Waren de Schild & Vrienden zo voorzichtig in hun publieke optredens dat N-VA niet wist wat hun echte opvattingen waren?

Dat zou straf zijn. Jong N-VA ondervoorzitter Vandernieck kwam onder vuur te liggen wegens een wansmakelijke meme tot geweld op andersdenkenden werd gesuggereerd. Verkeerd begrepen humor, was het excuus toen daartegen geprotesteerd werd in de media. Op Blokbuster.be hadden we het in oktober 2017 al over een ‘aanzet tot een privé-militie’ toen we over Schild & Vrienden berichtten. Dat artikel is ondertussen ruim 2.000 keer gedeeld en moet dus ook wel in N-VA-kringen geraakt zijn. Toen Bo Van Spilbeeck in het nieuws kwam met haar transitie, was het Van Langenhove die overal in de media werd opgevoerd als een tegenstander van transgenderrechten. Toen de extreemrechtse studenten van NSV, de officieuze studentenclub van het Vlaams Belang maar ook daar vind je tegenwoordig N-VA’ers, in maart dit jaar op straat kwamen voor apartheid in Zuid-Afrika stapten een 60-tal Schild & Vrienden mee op waaronder leden van Jong N-VA. De voorzitter van Jong N-VA werd op Twitter gevraagd naar wat hij daarvan vond. “Wat leden buiten onze vereniging doen is onze zaak niet,” luidde zijn antwoord terwijl hij tegelijk onze tegenbetoging afdeed als getuigen van “heel wat slechte wil.” Francken ging op de foto met Van Langenhove en andere Gentse KVHV’ers. Als ze nu zeggen dat ze het niet wisten, dan is het omdat ze het niet wilden weten. De Wever weet waar Peeters vis koopt, maar niet waar zijn eigen jongeren hun neonazistische opvattingen halen?

Natuurlijk klopt het wel dat Schild & Vrienden naar buiten uit niet dezelfde bijzonder grove en haatdragende retoriek aanhield als op gesloten groepen op sociale media. Maar dat neemt niet weg dat ook het publieke optreden al verregaand was en dat daar al tegen geprotesteerd werd. Schild & Vrienden voelde zich echter gesterkt door minstens indirecte steun uit N-VA-hoek. Van Langenhove trok langs Marnixkringen om aan conservatieve Vlaamse ondernemers financiële steun te vragen. Die steun was niet verwonderlijk: S&V was in zekere zin het resultaat van de regeringsdeelname van N-VA en de daaruit voortkomende discussies rond zowel sociaal verzet als verdelend racisme. Wij als buitenstaanders waren op de hoogte van het aangebrand karakter van Schild & Vrienden, bij N-VA moeten ze het dus zeker geweten hebben. Trouwens: een deel van onze informatie kwam van anonieme bronnen in Jong N-VA die gefrustreerd waren omdat er in hun organisatie niet opgetreden werd tegen die neonazi’s. Het was dus geen kwestie van ‘niet weten’ maar wel van niet willen optreden.

Is het bestaan van een extreemrechtse groep die tot geweld wil overgaan iets nieuw in ons land?

Begin jaren 1980 is de Vlaamse Militanten Orde (VMO) verboden als privé-militie na een reeks gewelddadige acties waarbij rake klappen vielen. Heel wat VMO’ers pasten zich nadien aan het parlementaire pluche aan toen het Vlaams Blok de verkiezingen begon te winnen. Midden jaren 1990 waren er kleine groepjes jongeren in en rond het Vlaams Blok die begonnen over te gaan tot geweld. In Brugge kwam het in 1996-97 tot een harde

confrontatie. Met Blokbuster hebben we dat toen beantwoord met een grootschalige campagne tegen fascistisch geweld waarop de lokale VB-leiding rond Frank Vanhecke zich uiteindelijk moest distantiëren van het geweld. Nog later bleek er in het leger een groep neonazi’s georganiseerd rond BBET (Bloed, Bodem, Eer en Trouw), waarbij er eveneens sprake was van wapens en trainingen. De ‘biernazi’s’ van Blood & Honour hebben dan wel een andere stijl dan de ‘fils-à-papa’ van Schild & Vrienden, maar inzake opvattingen en methoden is het verschil flinterdun. Anders gezegd: het is niet omdat je een kostuum over een nazi trekt, dat het plots een propere jongen wordt.

In al deze gevallen heeft het ruimer bekend raken van fascistisch geweld geleid tot breed gedragen verontwaardiging waardoor deze groepjes terug geïsoleerd raakten. De media speelden daar soms een rol in, maar doorgaans pas nadat er al maandenlang of zelfs jarenlang actief campagne gevoerd was door antifascisten. Mobilisatie en campagnes hebben een impact op de publieke opinie en zetten bepaalde thema’s op de agenda. Dat was trouwens ook hoe we de vorige extreemrechtse vertegenwoordiger in de raad van bestuur van de Ugent, VB-ondervoorzitter Roeland Raes, daar weg gekregen hebben. Aangehouden mobilisatie zorgde voor een grotere aandacht voor Raes, inclusief zijn ‘zwakke’ punt om eerlijk zijn negationistische mening te verkondigen. Een holocaustontkenner kon moeilijk gehandhaafd worden als bestuurder zodra dit standpunt breed op straat bekend was. Dit ondermijnde de reputatie van de universiteit. Plots kon dan de regelgeving veranderen waardoor Raes uit de raad verdween. Achteraf wordt dat dan toegeschreven aan de politici die de regels veranderden, maar het waren wel degelijk de mobilisaties die het verschil maakten.

Wat is het gevaar van groepen als Schild & Vrienden vandaag? Is dit hetzelfde als in de jaren 1930?

Er zijn gelijkenissen en verschillen met de jaren 1930. Crisis, uitzichtloosheid en politieke instabiliteit waren er toen ook. Extreemrechts en het establishment zochten ook toen zondebokken en gingen steeds brutaler te keer tegen wie ‘anders’ was. De ranzige retoriek ging ook steeds meer gepaard met gespierde acties, een brutalere vertaling van de boodschap van verdeeldheid die door rechts en extreemrechts werd verspreid. De burgerij was het noorden kwijt: de traditionele instrumenten om de belangen van het kapitaal op politiek vlak te verdedigen, verloren aan steun en aan stabiliteit.

Maar er zijn ook belangrijke verschillen met de jaren 1930. De crash en recessie van 1929 kwam slechts een paar jaar na het einde van een revolutionaire golf die enkel in Rusland tot een breuk met het kapitalisme leidde. De Italiaanse beweging van bedrijfsbezettingen draaide op een nederlaag uit, het proces van revolutie in Duitsland kende tussen 1918 en 1923 verschillende keren een momentum maar zette niet door waardoor het op een nederlaag uitliep. De arbeidersbeweging was lamgeslagen door nederlagen en de houding van zowel de sociaaldemocratische als de communistische leiding stond samenwerking aan de basis tegen het extreemrechtse gevaar in de weg. Vandaag zitten we historisch gezien eerder in een opgaande fase van strijd en zoektocht naar alternatieven. De revolutionaire golf in Noord-Afrika en het Midden-Oosten in 2011 was er een voorbeeld van, maar ook de jongeren die in de VS meer sympathie hebben voor socialisme

dan voor kapitalisme. We zitten niet in een periode van fundamentele nederlagen voor de arbeidersbeweging, maar eerder van de eerste pogingen om strijd te beginnen voeren.

Bovendien is de traditionele basis voor de stoottroepen van het fascisme vandaag beperkter. Fascistische groepen zoals Schild & Vrienden moeten hun ware aard verstoppen en hebben twee gezichten nodig. Als hun echte gezicht naar buiten komt, is er zo goed als geen maatschappelijke steun voor. Het fascisme in zowel Italië als Duitsland was een massabeweging die vooral gebaseerd was op de middenklasse (zelfstandigen, vrije beroepen, ...) en die lagen van de arbeidersklasse die de band met de arbeidersbeweging verloren waren (zoals werklozen). De gevestigde media willen ons vandaag laten geloven dat we allemaal middenklasse zijn ook al zijn we eigenlijk werkenden die onze arbeidskracht verkopen in ruil voor loon. De echte middenklasse is een pak kleiner dan in de jaren 1920 of 1930. Dat maakt het moeilijker voor fascistten om een brede steun te vinden en zich uit te bouwen.

Fascistische groepen vandaag zijn doorgaans erg klein. Schild & Vrienden kreeg nooit meer dan 50-60 mensen bijeen. Dat is veel en het is gevaarlijk als ze op een georganiseerde wijze tot intimidatie en geweld overgaan. Maar als de vakbonden mobiliseren voor een nationale betoging, komen er soms duizend keer zoveel mensen op straat. Dat maakt de krachtsverhoudingen wel duidelijk. Niet dat we hun gevaar minimaliseren: elke stap vooruit in hun gewelddadige campagnes is een extra complicatie voor de organisatie van ons verzet tegen zowel het asociale beleid als de bijhorende verdeeldheid. Dat beantwoorden we best meteen met mobilisatie en strijd, zoniet gaan die extreemrechtse bendes een stap verder. Zwakheid zet aan tot agressie, in dit geval letterlijk. Dat is overigens waarom we met Blokbuster al sinds begin jaren 1990 systematisch zijn blijven mobiliseren en betogen tegen extreemrechts, ook op ogenblikken dat we op dat terrein alleen stonden.

Is Schild & Vrienden een typisch Vlaams fenomeen, zijn het niet een beetje 'onze neonazi's' omdat dit ergens in het Vlaamse DNA zit?

Neen. Extreemrechts staat in Oost-Duitsland een pak sterker: kijk maar naar de betogingen in Chemnitz de voorbije weken. Daar kwamen tot 5.000 tegenhangers van de 'Schild & Vrienden' op straat met ook steun onder een deel van de lokale bevolking. Je kan moeilijk beweren dat het Oost-Duitse DNA fundamenteel anders zou zijn dan het West-Duitse. Het heeft te maken met de sociaal-economische context en de krachtsverhoudingen tussen verschillende klassen. De economische puinhopen in Oost-Duitsland aangevuld met een erg zwakke of weinig strijdbare positie van de georganiseerde arbeidersbeweging creëert er meer ruimte voor neonazi's. Dat zagen we in 1992 ook al met de aanvallen op migranten in Rostock.

Ook in Wallonië is er racisme. RTBF-weervrouw Cécile Djunga klaagde over het vele racisme tegen haar. In een videoboodschap stelde ze dat het absoluut niet grappig is en dat ze het beu is. Haat is overigens nooit grappig: ze moeten dus niet afkomen met het excuus dat het 'maar om te lachen was.' Er is dus evengoed racisme langs Franstalige kant, maar extreemrechts is er minder goed georganiseerd. Dat heeft met verschillende factoren te maken: de

lange traditie van extreemrechts in Vlaanderen, de sterkere positie van de georganiseerde arbeidersbeweging langs Franstalige kant, ... Het heeft niets met DNA te maken: haat en verdeeldheid zit niet in het DNA van mensen, het is iets wat aangeleerd wordt en in een situatie van crisis en tekorten overall ingang kan vinden.

De N-VA was er snel bij om afstand te nemen van het ranzige Schild & Vrienden, hoe ernstig kunnen we dat nemen?

De mediaberichten maakten het onmogelijk voor N-VA om niet te reageren. De eerste reactie bestond uit duidelijke veroordeling, ook al bleef het bij woorden. De tweede reactie was al dubbelzinniger. Plots klonk het dat er geen heksenjacht moest gestart worden en was er wel heel veel begrip. Het begrip dat bij N-VA ontbreekt als het om werklozen, 60-jarigen die op pensioen willen of transmigranten gaat, is er dus wel als het om een georganiseerde groep fascistten gaat. De meest bekende Schild & Vrienden die kandidaat waren voor N-VA bij de gemeenteraadsverkiezingen zijn van de lijsten gehaald, anderen blijven wel op post. In Lubbeek, waar Theo Francken kandidaat is, werd met veel tegenzin S&V'er Nick Peeters van de lijst gehaald. Voor Francken was Peeters maar een kleine garnaal terwijl hij op Twitter wel fors uitpakte tegen dokter Marc Van Ranst die informatie over S&V deelde. Francken hield Peeters de hand boven het hoofd, ondanks lofbetuigingen aan Hitler, maar de boodschapper die daarop wees omschreef hij als "dokter haat". Je moet het maar durven! Je zou je trouwens ook beginnen afvragen wie die 67.000 haatberichten in de geheime groep van S&V dan wel geplaatst heeft: alle S&V'ers zeggen dat zij er niets plaatsten en/of amper iets zagen passeren. Nick Peeters is één van de veelschrijvers op Scepter.net, de 'aanvaardbare' website waar S&V kind aan huis is. Door zwak of toch heel verdedigend op te treden, geeft N-VA eigenlijk groen licht aan de opvolger van S&V om extreemrechtse jongeren ook binnen N-VA te blijven organiseren.

Aan de Ugent werd Van Langenhove wel meteen geschorst. Is dat een goede stap?

Absoluut! De universiteiten moeten plaatsen zijn waar vrije meningsuiting geldt, maar het organiseren van haat en geweld is daar geen onderdeel van. Onder druk van de brede publieke verontwaardiging rond S&V en de bijhorende reputatieschade voor de UGent moest de rector wel optreden. De schorsing van Van Langenhove is een goede stap. Maar als hij in de raad van bestuur opgevolgd wordt door iemand die zichzelf met Hitler vergelijkt, is het duidelijk dat het probleem daarmee niet opgelost is. Gelukkig voor de Ugent nam opvolger Louis De Stoop ontslag, maar er zitten wel nog S&V'er in de Sociale Raad. Ook de verschrikkelijke seksistische opmerkingen die we in de Pano-reportage zagen, kwamen van een student aan de UGent: Brieuc Suys. De meest actieve kern van S&V rond 'eindbaas' Van Langenhove bevond zich aan de UGent.

Een sterke mobilisatie op 25 september kan de druk op de UGent verder opvoeren en kan voorstellen doen om met de universiteit, met de studenten en het personeel, het debat te voeren over wat S&V is en hoe ertegen kan gereageerd worden.

Wat kunnen jongeren en syndicalisten doen?

Schild & Vrienden

De actie van 25 september is de eerstvolgende uitdaging. De verontwaardiging is groot, we moeten ervoor zorgen dat dit niet ondergesneeuwd en vergeten wordt. Een actieve mobilisatie onder zowel jongeren als syndicalisten kan ervoor zorgen dat er na de actie van 25 september onvermijdelijk nieuwe stappen gezet worden, zowel op vlak van acties als inzake reacties door de autoriteiten en in de eerste plaats de UGent. Jongeren kunnen doorheen acties en campagnes hun stempel op de publieke opinie drukken: dat zagen we met de antiracismebeweging in de jaren 1990 in ons land (een beweging die cruciaal was om het cordon sanitaire in stand te houden), maar recenter ook met bijvoorbeeld het Amerikaanse jongerenprotest tegen de vele schietpartijen op scholen. Aangehouden mobilisatie en zelforganisatie in actiecomités en algemene vergaderingen waar volgende stappen in de beweging worden besproken, kunnen ervoor zorgen dat het niet bij één protest blijft maar dat we gebruik maken van de algemene verontwaardiging tegen extreemrechts om hen terug in een erg geïsoleerde en defensieve positie te krijgen.

Vakbondsmilitanten hebben ook een cruciale rol te spelen. Deze Schild & Vrienden waren de meest extreme uitdrukking van de arrogante en agressieve muur waarop ze botsen als ze protesteren tegen de aanvallen op de lonen, pensioenen, sociale zekerheid, arbeidsomstandigheden, ... van de werkenden. S&V is als organisatie ontstaan in de reacties op ons verzet tegen de rechtse regering. Als dergelijke groepen ongemoeid gelaten worden, zullen ze nadien opnieuw tegen de arbeidersbeweging gebruikt worden. De acties van S&V aan stakingspiketten van het spoor, de inbraak in het ABVV-lokaal in Gent of nog de poging om de staking bij Ivago deze zomer in een slecht daglicht te stellen, geven aan waar S&V juist staat in de sociale strijd: recht tegenover ons. Het is een obstakel in onze strijd voor een rechtvaardige

samenleving.

Sommigen zeggen dat de strijd tegen racisme en die tegen het besparingsbeleid beter los gezien worden om wie gewoon tegen racisme is niet af te schrikken. Maar waarom zouden we niet duidelijk zeggen waar het op staat? De verdeeldheid en de haat die door extreemrechts gepropageerd wordt, richt zich tegen wie het asociale beleid verwerpt. Het is onderdeel van de verhoudingen tussen het establishment van de 1% rijksten en de uitbuiting van de 99% anderen. Als de voedingsbodem niet aangepakt wordt, dan draaien we rond de pot zonder antwoorden te bieden. Een probleem laten etteren, maakt dat het nadien gewoon erger naar boven komt. Een offensief programma en bijhorende acties rond sociale eisen zoals goede jobs, betaalbare huisvesting, voldoende middelen voor openbare diensten, gratis en degelijk onderwijs, een leefbaar en haalbaar pensioen, ... kunnen de groeiende voedingsbodem voor verdeeldheid en haat stoppen.

Geslaagde betoging tegen extreemrechts op 25 september in Gent.